

Denizli Mebusu Baha Akşit'in, taş ocakları muamelâtının tedviri ve varidatının tahsilinin vilâyet hususi idarelerine aidolduğu hakkında kanun teklifi ve İktisat, Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/21)

22 . VI . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

«Taşocakları muamelâtının tedviri ve varidatının tahsili» nin vilâyet hususi idarelerine aidolduğu hakkındaki Kanun teklifimi ilişik olarak arz ediyorum. Gerekli muamelenin yapılmasını saygı ile rica ederim.

Denizli Mebusu
B. Akşit

Taş ocakları muamelâtının tedviri ve varidatının tahsili vilâyet hususi idarelerine aidolduğu hakkında kanun lâyihasının esbabı mucibesi

Taş ocakları maddelerinin işletme, istismar ve idaresi 6 Haziran 1317 tarihli Taş Ocakları Nizamnamesi ile bu nizamnamenin ek ve tadillerinden mürekkep taş ocakları mevzuatı hükümlerine tâbi bulunmaktadır.

Vaktiyle taş ocakları mevzuatıyla ilgili umur ve muamelât, mülga İktisat Vekâleti camiasına dâhil ve aynı zamanda merkezde ve taşrada geniş ve muntazam teşkilâta mâlik bulunan orman idarelerince rüyet edilmekte, mezkûr ocaklara mütaallik harc ve rüsum yine bu idarelerce cibayet olunmakta idi.

1340 yılında İktisat Vekâletinin Ticaret ve Ziraat vekâletlerine inşası, Orman İdaresinin Ziraat Vekâletine ve Maadin İdaresinin de Ticaret Vekâletine tefriki hasebiyle, taş ocakları umur ve muamelâtı Orman İdaresinin salâhiyeti dışında kalmıştı.

Yurdun hemen her tarafında işletilmekte olan ve imalâtı daima kontrole tâbi bulunması iktiza eden taş ocakları muamelâtının, Maadin İdaresinin gayrikâfi kadrosıyla tedviri kabil görülmemesi ve yeni teşkilât kurulması da işin malî ve iktisadi bünyesi bakımından mümkün bulunmaması ve esasen mevzuun mahiyeti itibariyle maden işlerinden mâdüt olmaması itibariyle, havayıcı zaruriyeden bulunan bu maddelerin istihsalâtının aksatılmaması, halkın ve Hazinenin zarardan vikâyesi, vâridat temininde düçarı müşkülât olan vilâyetlere gelir sağlanması, maksatlarıyla taş ocakları muamelâtının vilâyetlerce ifası ve hasılatının vilâvet hususi idarelerince cibayeti 12 Nisan 1341 tarihli ve 608 numaralı Kanununun 5 ve 6 nci maddeleri ile kabul edilmiştir.

23 . VI . 1942 tarihinde yürürlüğe konulan 4268 sayılı Kanunla mezkûr 608 numaralı Kanunun (Taş ocakları ile ilgili hükmü hariç) diğer maddeleri ilga edilmek istenmesi üzerine, Büyük Millet Meclisindeki müzakereler sırasında müstakil bir kanunun tek hüküm için yürürlükte tutulması karışıklıklara mahal vereceği mülâhaza edilmiş, 608 numaralı Kanunun taş ocakları ile ilgili hükmü 4268 numaralı Kanunun ikinci maddesine bir fıkra halinde alınmak suretiyle 608 numaralı Kanun tamamen ilga edilmiştir.

1340 yılından bugüne kadar taş ocakları umur ve muamelâtı vilâyetlerce tedvir ve tatbik ve hasılatı hususi idarelerce tahsil olunagelmiş ve bu tatbikattan bir aksaklık ta tevellüdeylememiştir.

Vilâyet hususi idareleri öteden beri olduğu üzere 1954 yılında da taş ocakları hâsılatını bütçelerine vâridat olarak dercetmek suretiyle giderlerini ayarlamış bulunmaktadırlar.

11 . III . 1954 tarihinde yürürlüğe konulan 6309 numaralı Maden Kanununun 158 nci maddesi ile 4268 numaralı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

4268 numaralı Kanunu tamamen ilga eden 6309 numaralı Maden Kanununun yürürlüğe konulması sırasında taş ocakları mevzuatında her hangi bir değişiklik yapılması düşünülmemiş, bu cihet Maden Kanununun gerekçesinde sarahaten beyan ve teyidolunmuştur.

Vaktiyle taş ocakları umur ve muamelâtının vilâyetlere ve hasılatının hususi idarelere terk ve devrini zaruri kılan sebep ve şartlarda halen her hangi bir değişiklik olmamış, hattâ maden arama ve işletme faaliyetinin, yurttan imar ve inşaa işlerinin son derece artmış ve gelişmiş bulunması bu şartları daha da ağırlaştırmıştır.

Bu itibarla, taş ocakları mevzuatının tatbikatında her hangi bir buhran husulüne meydan verilmemesi için ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Yüksek tasviplerinize arz olunur.

22 . VI . 1954

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Esas No : 2/21

Karar No : 6

5 . II . 1955

Yüksek Reisliğe

Denizli Mebusu Baha Akşit'in, taş ocakları muamelâtının tedviri ve varidatının tahsilinin vilâyet hususi idarelerine aid olduğu hakkında kanun teklifi İktisat ve Ticaret, Dahiliye ve Maliye vekâletleri temsilcileri hazır oldukları halde encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

11 . III . 1954 tarihinde meriyete giren 6309 numaralı Maden Kanununun 158 nci maddesiyle 4268 sayılı Kanunun ilgasına kadar vilâyet hususi idarelerine aidolan, taş ocaklarından alınan nispî ve mükerrer resimlerle harelârin tekrar mezkûr idarelere bırakılması uygun görülerek maddelere geçilmiştir.

1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

6309 numaralı Maden Kanununun meriyete girdiği 11 . III . 1954 tarihi ile bu kanunun meriyete gireceği zamana kadar tarh edilmiş, tahakkuk etmiş veya tahsil edilmiş resim ve harelârla tarafların fiilî nakîsalarından dolayı haklarında bir muameleye imkân hâsıl olmıyan nispî ve mukarrer resim ve harelârin aidiyetini tes-

bit etmek maksadiyle kanun teklifine bir muvakkat madde ilâve edilmiştir.

2 ve 3 ncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Dahiliye Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisat Encümeni Reisi Bu M. Muharriri

İstanbul

N. Â.Sav

Kâtip

Kocaeli

S. Göksel

İstanbul

S. Gögen

İzmir

A. Aker

Kütahya

O. Özbilen

Trabzon

M. Harunoğlu

Kütahya

İ. H. Veral

Giresun

Hamdi Bozbağ

Gaziantep

İ. Daî

İstanbul

H. Soriano

Kütahya

A. G. Bubik

Ordu

S. İşbakan

Trabzon

E. Nutku

Trabzon

İ. Şener

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No. 2/21

Karar No. 24

23 . XI . 1955

Yüksek Reisliğe

Denizli Mebusu Baha Akşit'in, taş ocakları muamelâtının tedviri ve varidatının tahsilinin vilâyet hususi idarelerine ait olduğu hakkındaki kanun teklifi, Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde müzakere edildi.

Teklif sahibinin mucip sebepleri ve İktisat Encümeni mazbatasında yazılı sebepler dolayısıyla kanun teklifi esas itibarıyla yerinde görülmüş ve İktisat Encümenince hazırlanan metnin encümenimizce de aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Encümen Reisi

Reisvekili

Edirne

Ankara

R. Nasuhioğlu

Â. Benderlioğlu

M. M.

İzmir

P. Arat

Amasya

M. Zeren

Çorum

B. Koldaş

Konya

R. Özal

Seyhan

A. Kırık

Kâtip

Kocaeli

S. Yalım

Çanakkale

S. Karanakça

Gümüşane

İ. H. Baykal

Kütahya

N. H. Pepeyi

Trabzon

P. Sanaç

Amasya

K. Eren

Çorum

Z. Ural

Kastamonu

S. Çağlar

Muğla

Y. Başer

Uşak

Y. Aysal

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No. 2/21

Karar No. 59

27 . IV . 1955

Yüksek Reisliğe

Denizli Mebusu Baha Akşit'in, taş ocakları muamelâtının tedviri ve varidatının tahsilinin vilâyet hususi idarelerine aid olduğu hakkındaki kanun teklifi, alâkalı vekâlet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde müzakere edildi.

Müzakere mevzuu teklif hakkındaki İktisat Encümeni mazbatasını görüşmeye esas olarak kabul edilmiş ve bu hususta mezkûr encümenince hazırlanmış olan tadil metninin aynen kabulü encümenimizce de uygun görülmüştür.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Encümen Reisi

Ankara

M. Tarhan

Bu M. Kâtibi

Çankırı

A. Emrem

Sırd

M. D. Süalp

M. M.

Hakkâri

Ü. Seven

Niğde

A. N. Kadroğlu

Sivas

K. Oskay

Seyhan

M. Akçalı

Tokad

Ö. Sunar

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 2/21

Karar No. 15

29 . XII . 1955

Yüksek Reisliğe

Denizli Mebusu Baha Akşit'in, Taşocakları muamelâtının tedviri ve varidatının vilâyet hususi idarelerine aidolduğu hakkındaki kanun teklifi, İktisat, Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Dahiliye ve Maliye vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

1341 tarihinde yürürlüğe giren 608 sayılı Kanunun 5 ve 6 ncı maddeleri gereğince taşocakları muamelâtının tedviri ve varidatının tahsili vilâyet idarei hususiyelerine bırakılmış ve bilâhara kabul olunan 4262 sayılı Maden Kanunu ile ilga edilen 608 sayılı Kanunun taşocakları ile alâkalı hükümleri mezkûr kanunun ikinci maddesinde bir fıkra halinde mahfuz tutulmuş ve 1954 tarihinde meriyete giren 6309 sayılı Maden Kanununun 158 nci maddesiyle 4268 sayılı Kanun ilga edilmiş olmakla beraber 6309 sayılı Kanunun tedvininde taşocakları muamelâtının tedviri ve varidatının tahsili hususunda her hangibir değişiklik düşünülmediği de esbabı mucibesinde tasrih edilmiş olduğundan tatbikatta her hangi bir yanlışlığa mahal vermemek maksadiyle kanun teklifi sevk edilmiş bulunmaktadır.

Encümenimizde cereyan eden müzakerelerden ve Hükümet mümessillerinin verdikleri izahattan sonra maddelerin müzakeresine geçilmiş ve köy sınırları içinde Köy Kanunu ile vasıfları tesbit olunan ve geliri köy idaresine terk edilmiş bulunan taş ocaklarının bu kanun hükmünden istisnasını temin maksadiyle birinci madde hüküm ilâvesiyle ve İktisat Encümeni tarafından hazırlanan muvakkat madde aynen, 2 ve 3 ncü maddeler ise şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Balıkesir	Kırklareli	Giresun
H. İmre	Ş. Bakay	M. Şener
Bu Mazbata M.	Kâtip	
Elâziğ	Balıkesir	Afyon K.
Ö. F. Sanaç	M. H. Timurtaş	M. A. Ülgen
Antalya	Ankara	Aydın
K. Akmanlar	M. Ete	Z. Uray
Çankırı		Çorum
T. Uygur		Y. Gürsel
Diyarbakır		Diyarbakır
Y. Azizoglu		H. Turgut
İmzada bulunamadı		
Erzurum		Gaziantep
Ş. Erker		E. Cenani
		İmzada bulunamadı
İçel	İzmir	İzmir
İ. Gürgen	A. Aker	B. Bilgin
Konya	Konya	Niğde
M. Bağrıaçık	R. Birand	A. N. Kadroğlu
Ordu	Ordu	Rize
R. Aksoy	S. İşbakan	H. Ağun
Rize	Sinob	Tekirdağ
İ. Akçal	N. Sertoğlu	Z. Erataman
	İmzada bulunamadı	
Tokad	Trabzon	Trabzon
Ö. Sunar	S. F. Kalaycıoğlu	İ. Şener
Yozgad		Zonguldak
D. Akbel		S. Ataman
İmzada bulunamadı		
	Zonguldak	
	H. Balık	
	İmzada bulunamadı	

**DENİZLİ MEBUSU BAHA
AKŞIT'İN KANUN TEKLİFİ**

*Taş ocakları muamelâtının ted-
viri ve varidatının tahsilinin
vilâyet hususi idarelerine aid-
olduğu hakkında kanun teklifi*

MADDE 1. — Taş ocakları,
Taş Ocakları Nizamnamesine
uyularak doğrudan doğruya
vilâyetler tarafından talipleri-
ne ihale olunur.

Taş ocaklarına mütaallik nis-
pî ve mukarrer resimlerle harc-
lar eskisi gibi vilâyet hususi
idareleri tarafından tahsil edi-
lir.

MADDE 2. — Bu kanun neş-
ri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İc-
ra Vekilleri Heyeti yürütür.

**İKTİSAT ENCÜMENİNİN
TADİLİ**

*Taş ocakları muamelâtının ted-
viri ve varidatının tahsilinin
vilâyet hususi idarelerine aid-
olduğu hakkında kanun teklifi*

MADDE 1. — Teklif sahibi-
nin 1 nci maddesi aynen kabul
edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE —
6309 numaralı Maden Kanu-
nunun yürürlüğe girdiği 11 .
III . 1954 tarihinden bu kanu-
nun yürürlüğe girdiği tarihe
kadar tahakkuk veya tahsil
edilmiş olan nispî ve mukarrer
resimlerle harelar vilâyet hu-
susi idarelerine aittir.

MADDE 2. — Teklif sahibi-
nin 2 nci maddesi aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 3. — Teklif sahibi-
nin 3 ncü maddesi aynen kabul
edilmiştir.

**BÜTÇE ENCÜMENİNİN
TADİLİ**

*Taş ocakları muamelâtının ted-
viri ve varidatının tahsilinin
vilâyet hususi idarelerine aid-
olduğu hakkında kanun teklifi*

MADDE 1. — Taş ocakları,
Taş Ocakları Nizamnamesine
uyularak doğrudan doğruya
vilâyetler tarafından talipleri-
ne ihale olunur.

Taş ocaklarına mütaallik nis-
pî ve mukarrer resimlerle harc-
lar, Köy Kanunu ile kabul edi-
len haklar mahfuz kalmak şar-
tiyle vilâyet hususi idareleri
tarafından tahsil olunur.

MUVAKKAT MADDE —
İktisat Encümeninin muvakkat
maddesi aynen kabul edilmiş-
tir.

MADDE 2. — Bu kanun neş-
ri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun
hükümlerini icraya İcra Vekil-
leri Heyeti memurdur.